

4. Következtetések

4.1 A nemek közötti egyenlőséget 30 év jogalkotási munkája támasztja alá, és míg az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság erőfeszítéseit, melyeket az irányelv egyszerűsítése és értelmezhetőbbé tétele érdekében tett, a valódi egyenlőség Európában csak a tagállamok pozitív lépéseivel érhető el, melynek keretében egyenlő elbánást követelnek meg a férfiak és nők számára. Az EGSZB úgy véli, hogy a helyes gyakorlatok cseréje és ösztönzése, valamint a szociális párbeszéd elmélyítése ezen a területen az előrelépés konkrét módjai; és teljes egészében elismeri, hogy a szociális partnerek ebben alapvető szerepet töltenek be. Külön kiemeli az „Európai szociális partnerek 2003-2005-ös munkaprogramja” keretében folytatott

tevékenységüket. A lisszaboni célkitűzések megvalósításáért, az Európai Bizottságnak még többet kell tennie az egyenlő elbánás és egyenlő esélyek elősegítése és a nők Európa gazdaságában megjelenő értékének bemutatása érdekében.

4.2 Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy amennyiben egyetért az elképzeléssel, az egyenlő elbánást körülvevő tudatlanság csökkentése és a nemek közötti egyenlőség gazdasági előnyeinek fokozása érdekében bátorítsa a tagállamokat egy, az európai nemek közötti egyenlőségről szóló irányelvek főbb vonásait bemutató tájékoztató jellegű nyomtatvány kiadására – az irányelvek nemzeti törvényekbe történt átültetésének megfelelően – amely tartalmazza a munkaadók kötelezettségeit és a munkavállalók jogait.

Brüsszel, 2004. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Elnöke

Anne-Marie SIGMUND

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye „Az Európai Bizottságnak a Tanács, az Európai Parlament, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága részére a következő témában megfogalmazott közleményéről: »Tanulmány a legális és az illegális bevándorlás közötti kapcsolatokról«”

(COM(2004) 412 final)

(2005/C 157/15)

2004. június 4-én az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikkével összhangban az Európai Bizottság úgy határozott, hogy kikéri a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett témában.

A „Foglalkoztatáspolitikai, szociálpolitikai és állampolgárság” szekció, amely feladatául kapta, hogy készítse el a munkákat e témában, 2004. november 1-én jóváhagyta véleményét (előadó Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. december 15-én és 16-án megtartott 413. plenáris ülésén (december 15-i ülés) 138 szavazattal, 1 ellenében és 8 tartózkodás mellett az alábbi véleményt fogadta el:

1. A jelentés összefoglalása

1.1 Az Európai Tanács 2003. júliusi thesszaloni ülésén kijelentette, hogy fel kell mérni „azokat a jogi lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik harmadik országok állampolgárainak, hogy az Unióba bevándoroljanak – tekintetbe véve a tagállamok befogadóképességét – a származási országokkal létrehozott megerősített együttműködés keretében”. Egy, a Tanács által ösztönzött, a legális és az illegális bevándorlás közötti kapcsolatot vizsgáló tanulmány eredményeit bemutatva az Európai Bizottság felveti a kérdést, hogy vajon az Európai Unió területére való belépés legális útjainak megléte képes-e elejét venni az illegális bevándorlásnak, képes-e ettől eltéríteni a bevándorolni szándékozó személyeket. E közlemény nyomán az Európai Bizottság közzé fog tenni egy Zöld Könyvet a bevándorlás legális lehetőségeiről.

1.2 **Az első részben** az Európai Bizottság elemzi a munkakeresés céljából történő bevándorlás legális útjait. Harmadik

országok munkát kereső állampolgárainak befogadását minden tagállam a saját törvénykezésén belül szabályozza, és ez ország-onként nagyban változik. Ezen országok közül több nem fogadja el a bevándorolt munkaerőt, mások olyan politikához folyamodnak, amely lehetővé teszi bevándorló munkavállalók érkezését, ha ezek a nemzeti preferencia tiszteletben tartása mellett – állásajánlással rendelkeznek. Néhány tagállam független munkavállalókat is fogad. A befogadott gazdasági bevándorlók túlnyomó része kezdetben egytől öt évig terjedő ideiglenes tartózkodási engedélyt kap.

1.3 Az évente befogadható bevándorlók számának meghatározási módja nagy változatosságot mutat. Néhány tagállam csak magasan kvalifikált munkaerőt fogad (ilyen például a német zöldkártya rendszer vagy a magasan kvalifikáltaknak szóló brit program). Más államok, mint több dél-európai állam, különféle

eljárásokon keresztül kevésbé képzett munkaerőt is fogad. Néhány ország, például Olaszország, kvótarendszerhez folyamodik. Megint mások, mint például Spanyolország, kétoldalú megállapodásokat is kötött más országokkal az állampolgáraik bevándorlása céljából. Az Európai Bizottság jelentése elemzi a bevándorlás szabályozásában használt eltérő intézkedéseket.

1.4 Az Európai Bizottság szintén vizsgálja a különféle országokban (például Belgiumban) alkalmazott azon szabályozási módokat is, amelyeket pozitívan értékel, ha elősegítik a bevándorlók beilleszkedését a társadalomba, és hozzájárulnak ahhoz, hogy elkerüljék munkájuk kizsákmányolását. Ugyanakkor kritikával illeti ezeket a megoldásokat akkor, ha fennáll a veszélye, hogy ösztönzőleg hatnak az illegális bevándorlásra.

1.5 **A második részben** az Európai Bizottság megállapítja, hogy az illegális bevándorlásnak számos formája létezik, és hogy itt nagyon nehéz pontos adatokhoz jutni. Jóllehet az EU-ba való illegális bevándorlás mértéke pontosan nem ismert, a becslések szerint ez tekintélyes méreteket ölt, ami kiemelt feladattá teszi az illegális bevándorlás mértékének csökkentését nemzeti szinten éppúgy, mint az EU szintjén.

1.6 Az Európai Bizottság aláhúzza, hogy vitathatatlan kapcsolat létezik a feketegazdaság, az informális munkaerőpiac és az illegális bevándorlás között, különösen olyan szektorokban, amilyen az építőipar, a mezőgazdaság, a vendéglátóipar, a takarítás és a ház körüli szolgáltatások. Az EU-n belül a feketegazdaság a GDP 7-16 %-át teszi ki.

1.7 Nagyon nehéz megítélni, hogy a meglévő legális utak, mint amilyenek a kétoldalú egyezmények, milyen mértékben csökkentik az illegális bevándorlást. Az Európai Bizottság jelzi, hogy a tagállamok nem végezték el a szükséges felméréseket. Magának a vízumpolitikának sem mérték még fel a hatását az illegális bevándorlás csökkenésére.

1.8 A bevándorlók származási országaival való együttműködés javításának elméletben hozzá kellene járulnia az illegális bevándorlás csökkenéséhez. Ezt húzták alá az Európai Tanács tamperei, sevillai és thesszaloniki ülésein. Jelenleg azonban a tagállamok ez irányú tapasztalatai behatároltak, és az eredmények összességükben nem túl meggyőzőek. Az Európai Bizottság felveti, hogy szükséges lehet megfontolni egy olyan megközelítést, amely különbözik a harmadik országoknak jelenleg javasoltaktól.

1.9 **A harmadik részben** az Európai Bizottság kifejti követeléseit és a követendő utat. Tekintetbe véve a megbízható és összevethető adatok hiányát uniós szinten, az Európai Bizottság elkötelezte magát amellet, hogy közléses egy éves statisztikai jelentést a tagállamok közötti együttműködésre és információcserére vonatkozó igényekről. Megemlíti az előrelépéseket is: 2002-ben szakemberek egy csoportjából létrejött a Bevándorlási és Menekültügyi Bizottság, megkezdődött egy

európai migrációs adatbázis kiépítése (melyről a 2004-es mintatervezet szól), és az integrációs kérdések kapcsán nemzeti kapcsolódási pontok hálózatát hozták létre. Az illegális bevándorlással kapcsolatban létrehozta egy korai előrejelző rendszert, és megerősítették az információcserét.

1.10 Az Európai Bizottság úgy becsüli, hogy a népességfogyás és a népesség elöregedése miatt a harmadik országokból származó munkaerő alkalmazása és az EU felé gazdasági okokból történő bevándorlás folytatódni és növekedni fog.

1.11 Az Európai Bizottság megállapítja, hogy a 2001-ben bemutatott, a harmadik országokból munkavállalás vagy független gazdasági tevékenység céljából érkező állampolgárok belépési és tartózkodási feltételeire vonatkozó irányelvjavaslata⁽¹⁾ nem kapta meg a Tanács támogatását. Felveti annak kérdését, hogy a gazdasági megfontolásból bevándorló személyek beléptetését az EU szintjén kell-e kezelni, és a harmonizációnak milyen fokát kell megteremteni, illetve, hogy a közösségi preferenciát fenn kell-e tartani a belső munkaerőpiacon. Az Európai Bizottság azt is jelzi, hogy az alkotmányos szerződés tervezete megerősíti egyrészt a bevándorlási politika európai uniós hatáskörét, noha a tagállamokra hagyja a beengedhető bevándorlók számát, másrészt pedig annak szükségességét, hogy minden ezen a területen megtett lépés azon alapuljon, hogy az intézkedés elfogadása az EU szintjén mekkora hozzáadott értéket hoz létre. Ennek az évnek a végére az Európai Bizottság ki fog állítani Zöld Könyvet ad ki az irányelv javaslatról és a Tanács előtt álló nehézségekről, és nyilvános konzultációt kezdeményez.

1.12 Az Európai Bizottság megítélése szerint a szabályozási lépések lehetővé tették a nagy számú illegális bevándorló által keltett probléma szabályozását, de ez nem tekinthető úgy, hogy ezzel sikerült is megoldani a bevándorlási hullámot. A jövőben szükségessé válik a szabályozási eljárások mélyebb elemzésének elvégzése is, annak érdekében, hogy az eltérő megoldások azonosíthatóak és összehasonlíthatóak legyenek, a Bevándorlási és Menekültügyi Bizottság keretén belül.

1.13 A harmadik országokból származó munkavállalók integrálása olyan cél, amelynek a figyelembevételét a Bizottság lényegesnek tartja a jövőbeli javaslatok kidolgozása során. Mivel e cél keretében a munkaerő-piaci beilleszkedés maga is nagyon fontos, az Európai Bizottság felhívja a figyelmet azoknak a lépéseknek a szükségességére, amelyek a harmadik országbeli munkavállalók és az európai uniós polgárok munkanélküliségi arányában fennálló eltérés csökkentésére irányulnak. Annak lehetőségére is utal, hogy az Európai Unión belül segítsék elő a harmadik országbeli munkavállalók mobilitását, mely intézkedést már jóváhagyta a 2003-as irányelv a hosszú távú tartózkodási engedéllyel rendelkező letelepedettekről⁽²⁾ és a 1408/71 rendelet. Másfelől javítani kell a harmadik országokból származók szakképzettségének elismerését is.

⁽¹⁾ COM(2001) 386 final.

⁽²⁾ 2003/109/EK irányelv

1.14 Az Európai Bizottság úgy ítéli meg, hogy a be nem jelentett munka nagymértékben ösztönzi az illegális bevándorlást, ezért a fő célkitűzés a nem bejelentett munka legális foglalkoztatásra való átalakítása kell, hogy legyen, ez olyan célkitűzés, amely már megtalálható a foglalkoztatási politika irányelvei között.

1.15 A visszatérésre irányuló közösségi politika kifejlesztése, amely lehetővé teszi az illegális bevándorlók számára a hazájukba való garantált visszatérést, szintén prioritást élvez a migrációs politika eszköztárában. Az Európai Bizottság javasolja egy pénzügyi eszköz létrehozását a 2005 és 2006-os év visszaköltözéseinek finanszírozására.

1.16 Végül az Európai Bizottság kiemeli, hogy ez a tanulmány alátámasztja azt, hogy az illegális bevándorlás visszaszorítása céljából szükséges növelni az együttműködést a származási és a tranzitországokkal, és megszervezni a legális bevándorlást. Minden rendelkezésre álló információt egybe kell vetni az együttműködés előrehaladtának és hozadékának megítélése céljából. Az Európai Bizottság véleménye szerint szintén érdemes néhány olyan elképzelést tanulmányozni, mint amilyen: munkaerő-képzési programok származási országokban történő kialakítása; az EU munkaerő-szükséglete az eljövendő munkalehetőségek tükrében; figyelembe véve a munkaerő-szolgáltatásokat az EU-n belül; vagy a vízümpolitika részleges módosítása, azoknak a kategóriáknak a meghatározása céljából, amelyek számára az engedélyek kiadását megkönnyítik.

2. Általános észrevételek

2.1 Az EGSZB örömmel fogadja az Európai Bizottság ezen jelentését, amely új lendületre utal a bevándorlás közösségi politikájában. A Tanácson belül néhány állam csekély együttműködési hajlandósága miatt nehezek a viták. Az EGSZB már számos véleményében megállapította, hogy közvetlen kapcsolat létezik a legális és az illegális bevándorlás között. Ha a legális bevándorlásának nem létezik semmilyen átlátható, rugalmas és elfogadható módja, az illegális bevándorlás növekszik⁽¹⁾. Másfelől egy jó menekültügyi politika, és a nemzetközi védelmet kérő személyek védelmét biztosítani képes összehangolt jogalkotás szükséges eszköz.

2.2 Az Európai Bizottság bevándorlással, beilleszkedéssel és foglalkoztatással⁽²⁾ kapcsolatos közleményében, illetve az Európai Tanács thesszalóniki ülése során úgy ítélték meg, hogy az elkövetkezendő években nagymértékben növekedni fog a harmadik országokból gazdasági okokból bevándorló munkavállalók száma. Ez a növekedés a magasabb végzettséggel betölthető álláshelyeket éppúgy érintette, mint a csekély szak-képzettséggel betölthetőket. Mint ahogy azt az EGSZB is megállapítja, a munkaerőpiacon fellépő problémák elkerülése céljából elkerülhetetlen, hogy a bevándorlás legális és átlátható mederben folyjon. Emiatt szükséges a megfelelő együttműködés a hatóság és a szociális partnerek között.

⁽¹⁾ 2001. 09. 17-ei HL C 260 vélemény a bevándorlás közösségi szabályozására vonatkozó jelentésről, előadó: PARIZA CASTAÑOS

⁽²⁾ COM(2003) 336 final

2.3 Nehéz megérteni, hogy a Tanács miért nem fogadta el az Európai Bizottság által 2001-ben ajánlott irányelvet a belépési feltételekkel és a bevándorló munkavállalók tartózkodási engedélyével kapcsolatban. Saját véleményében⁽³⁾, az EGSZB pozitívnak, noha elégtelennek ítélte meg az Európai Bizottság javaslatát, és azt javasolta, hogy a munkavállalók két eltérő eljárás keretében kaphassanak belépési engedélyt: egy, a származási országban kiállított munkavállalási és tartózkodási engedély, vagy pedig egy a munkakeresés céljából kiállított munka- és tartózkodási engedély révén. Ennek az irányelvnek a javasolásával az Európai Bizottság tiszteletben tartja Tamperéből eredő kötelezettségeit, míg a Tanács eltért e céltól.

2.4 Az Európai Bizottság kérésére válaszul az EGSZB leszögezi, hogy valóban szükséges a gazdasági megfontolásból az európai övezetbe bevándorlók beléptetésének a szabályozása, és hogy így tehát a jogharmonizációt magasabb szintre kell emelni, mint ahogy ezt az alkotmányos szerződés tervezete is megfogalmazza. Az EGSZB korábbi véleményeiben⁽⁴⁾ már igényelte, hogy az EU sürgősen intézkedjen a közös bevándorlási politikáról és a harmonizált jogalkotásról. Az EGSZB tanulmányozni fogja a Zöld Könyvet, melyet most készít az Európai Bizottság, és ki fog adni egy azzal kapcsolatos véleményt.

3. Konkrét észrevételek

3.1 Jelen pillanatban a munkaerő-bevándorlást szabályozó törvényes utak elégtelenek. A kétoldalú egyezmények, a kvóták, a magasan kvalifikált munkaerők beléptetési programja, és más rendelkezésre álló megoldások nem képesek a gazdasági bevándorlást legális úton megfelelő mértékben szabályozni, ugyanis az illegális bevándorlás tovább növekszik. Az Európai Uniónak és a tagállamoknak el kellene készíteniük egy nyílt szabályozást, amely a munkaerő-bevándorlást legális és átlátható csatornába terelné, a magasan kvalifikált munkaerő számára éppúgy, mint a kevésbé kvalifikáltak részére.

3.2 Számos tagállam döntött úgy, hogy csak a magasan képzett munkaerő számára nyitja meg kapuit; az Európai Bizottság jelentésében e tekintetben a németországi és nagy-britanniai tapasztalatokat elemzi. Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy itt nagyon korlátozott tapasztalatokról van szó, amelyek ugyan üdvözlendők, de ahhoz elégtelenek, hogy kielégítsék az érintett foglalkoztatási szektorok jelenlegi szükségleteit. Mi több, a tagállamoknak új jogi eszközökkel kell rendelkezniük a kevésbé képzett munkaerő számára, amelyre a piacnak szüksége van, és amely bevándorlás jelenleg nagyrészt a feketegazdaságba, az illegális -munkavállalásba és bevándorlásba fut, például a ház körüli szolgáltatások, az orvosi asszisztencia, személyes szolgáltatások, a mezőgazdaság, a vendéglátás, az építőipar és más szektorok esetében.

⁽³⁾ 2002. 04. 03-i HL C 80 vélemény, előadó: PARIZA CASTAÑOS

⁽⁴⁾ 2001. 09. 17-i HL C 260 vélemény a bevándorlás közösségi szabályozására vonatkozó jelentésről, előadó: PARIZA CASTAÑOS és a 2002. 06. 21-i HL C 149 vélemény az illegális bevándorlás tárgyában készült jelentésről, előadó: PARIZA CASTAÑOS

3.2.1 Kimondottan fontos, hogy a bevándorolni óhajtó személyek elégséges és világos információval rendelkezzenek a tagállamokba történő legális bevándorlás lehetőségeiről. A konzuli szerveknek tehát az információt tovább kell adni a származási országoknak. Hasonlóképpen, a bevándorlóknak tájékozottnak kell lenniük az őket fogadó európai államokban hatályban levő jogi intézkedésekről.

3.3 Másfelől a harmadik országok és a tagállamok közötti, a bevándorlást szabályozó kétoldalú megállapodások kimondottan pozitív tapasztalatokkal járnak ennek az áramlatnak a származási országokkal való kooperáción keresztül való szabályozása tekintetében, ahogy azt a Tanács, az Európai Bizottság, a Parlament és az EGSZB is igényli Tampere óta. Ezen megállapodások többsége a csekélyebb képzettséget igénylő szektorokban ideiglenesen foglalkoztatott bevándorlókkal kapcsolatos szabályozást érinti. Az EGSZB mindazonáltal alá kívánja húzni, hogy ezek az egyezmények még hatékonyabbak lehetnének, ha a tagállamok és a származási országok társadalmi partnerei is be lennének vonva a szabályozásba. Másfelől, ez a gyakorlat napfényre hozott néhány problémát, amelyek a tagállamok konzulátusi képviselői során merülnek fel a munkavállalás céljából történő bevándorlásban specializált személyzet hiánya miatt.

3.3.1 Az EGSZB azt is javasolja, hogy a társintézményekkel és a harmadik országokkal való kooperáción keresztül az EU rendelkezzen munkaszerzés céljából történő bevándorlásra specializált szolgáltatásokkal. Az EU és a harmadik országok közötti társulási és kooperációs megállapodások magukban foglalhatják a munkaszerzés céljából történő bevándorlási lehetőségeket és képzési programokat. A képzett munkaerőnek a származási országokból Európába irányuló bevándorlása újabb akadálya lehet az ottani fejlődésnek, ezért az Európai Unió és a tagállamai együttműködnek a származási országokkal a célból, hogy a bevándorlás a fejlődést szolgáló tényezővé váljon, és ne egy újabb problémává.

3.3.2 Másfelől a származási országok az EU-val a kereskedelmi, pénzügyi és műszaki csere tekintetében nem állnak egyensúlyban. Az EU és a harmadik országok közötti társulási és együttműködési megállapodásoknak új politikai és gazdasági intézkedésekről kell rendelkezniük, melyek ez utóbbiak fejlődését szolgálhatják. A harmadik országok és az EU közötti hatékony együttműködés szükséges a WTO keretén belül.

3.4 Az elemzés után, a munkáltatói szervezetekkel és a szak-szervezetekkel együttműködésben, tekintettel ezek munkaerőigényére, néhány tagállam kvótarendszerhez folyamodott a bilaterális egyezmények lebonyolításában. Az eredmények mindazonáltal nem váltják be a hozzájuk fűzött reményeket a kvóták behatárolt száma, és a velük járó bürokratikus formalitások miatt. Vannak államok, mint például Spanyolország, ahol az illegális bevándorlás erőteljesen növekedik, annak ellenére, hogy az előre megszabott kvóták nem érték el felső határukat. E kvótáknál a rugalmasabb szabályozás hasznosabbnak bizonyulhat, például a munkakereséshez ideiglenes vízumok kiadása, ahogy azt az EGSZB javasolta a munkavállalók bebo-csátását illető irányelvvel kapcsolatos véleményében (1).

(1) Lásd a 2002. 04. 03-i HL C 80-t, előadó: PARIZA CASTAÑOS

3.5 Az Európai Bizottság megerősíti, hogy az „iratok nélküliek” közül sokan nem bejelentett szakmai tevékenységet folytatnak, és a feketegazdaságban vesznek részt. Ezek a személyek vagy illegálisan léptek be, vagy a tartózkodási engedélyük lejártá után is itt maradtak. Közleményében az Európai Bizottság elemzi a visszatérési politikákat és szabályozásokat.

3.6 Az EGSZB nem ért egyet az Európai Bizottság azon állításával, amely szerint „az egyetlen koherens megközelítés az Unió területén illegálisan tartózkodó személyek tekintetében a gondoskodás arról, hogy visszatérjenek származási országukba” (2). Ez a megközelítés nem realista a tekintetben, hogy a visszautaztatásban részt vevő rendszerek vagy intézmények nem felelnek meg annak a helyzetnek, amelyben emberek milliói vannak. A Zöld Könyvnek a nem szabályosan Európában tartózkodó személyek visszautazásával kapcsolatos közösségi politikát érintő véleményében (3), és az illegálisan Európában tartózkodók visszatérésével kapcsolatos közösségi politika nyílt koordinálási módszerét érintő véleményében (4) az EGSZB már kifejtette az álláspontját: „Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy hiba azt hinni, hogy a kitoloncolás lehet az EU egyetlen vagy fő válasza azokra az »irat nélküli« bevándorlókra, akik ma köztünk élnek. Olyan globális politikára van szükség, amely éppúgy magában foglalja a visszautazási módokat, mint annak a szabályozását (5)”. „Ha a kitoloncolás politikája nincs összevonva a szabályozási megoldásokkal, a nem rendezett körülmények között élő népesség megmarad a mai szintjén, mindazzal, ami ezzel együtt jár: a feketegazdaság bátorításával, a munkaerő kizsákmányolásával, és a társadalmi kirekesztettséggel (6)”. Az EGSZB azt kívánja, hogy a közösségi politika együtt járjon az önkéntes visszatérést szolgáló programokkal, és hogy csak akkor kelljen kitoloncoláshoz folyamodni, ha az kellőképpen indokolt, mint ahogy azt a Zöld könyvben, a visszatérési politikára vonatkozó fejezetében tárgyalt (7).

3.7 Az EGSZB már jelezte, hogy a társadalomban és a munka világában teljesülő bizonyos fokú integráció mellett szabályozni kell a szabálytalan helyzetben lévő személyek helyzetét (8). A Tanácsnak és az Európai Bizottságnak igaza van abban, hogy kijelenti, hogy a nem bejelentett munkát szükséges bejelentett munkává konvertálni, és hogy e tekintetben lényegbevágó, hogy számítani lehessen az érintett személyek – akik nagyrészt illegális bevándorlók – és a társadalmi partnerek együttműködésére (9).

(2) A közlemény 3.2.2 bekezdése

(3) Lásd a 2003. 03. 14-i HL C 61-t, előadó: PARIZA CASTAÑOS

(4) Lásd a 2002. 09. 17-i HL C 221-t, előadó: ZU EULENBURG

(5) Lásd a szabálytalanul itt tartózkodó személyek visszatérésének tárgyában tanúsított közösségi politikáról szóló Zöld Könyvről szóló vélemény 2.2. bekezdését

(6) Lásd a fent említett szakvélemény 2.3. bekezdését

(7) Lásd HL C 61, 2003. március 14., előadó: PARIZA CASTANOS

(8) 2001. 09. 17-i HL C 260 vélemény a bevándorlás közösségi szabályozására vonatkozó közleményről, előadó: PARIZA CASTAÑOS; 2002. 06. 21-i HL C 149 vélemény az illegális bevándorlás tárgyában készült közleményről, előadó: PARIZA CASTAÑOS; 2003. 03. 14-i HL C 61 vélemény a szabálytalanul itt tartózkodó személyek visszatérésének tárgyában tanúsított közösségi politikáról szóló Zöld Könyvről szóló vélemény, előadó: PARIZA CASTAÑOS

(9) SOC/172 kidolgozás alatt álló vélemény, előadó: HAHR

3.8 Az illegális bevándorlás szoros kapcsolatban áll a fekete-gazdasággal és a nem bejelentett munkával. Az első mindazonáltal egy olyan valóság, amely meghaladja a szigorúan vett bevándorlás kereteit, és a nem bejelentett munka jellemzői vonzerőt jelentenek a fekete gazdaságba áramló munkaerő számára. Az EGSZB tehát nagyon pozitívan értékeli néhány tagállam jogalkotását, amely lehetővé teszi a nem szabályos helyzetben lévő személyek helyzetének a szabályozását, figyelembe véve a szakmai, humanitárius vagy beilleszkedési szempontokat. Ezen a módon egyébként lehetséges elkerülni, hogy a kivételes eljárásokat igénylő, szabálytalan helyzetben lévő személyek száma növekedjen. Ezeknek a szabályozásoknak másfelől átláthatóknak kell lenniük, és fontos, hogy a résztvevők között szükséges információval és koordinációval járjanak együtt.

3.9 A munkaerőpiacon el kell érni a bevándorlók teljes integrációját, támogatva a minél nagyobb mobilitást. Ebben az értelemben az EGSZB támogatta ⁽¹⁾ a hosszú ideig Európában tartózkodók státuszával kapcsolatos irányelvet, amely lehetővé tenné a bevándorlók számára, hogy részesüljenek az EU-n belül a szabad helyváltoztatás jogában. Az EGSZB különben hasonlóképpen támogatta a 1408/71 rendelet ⁽²⁾ kiterjesztését is a harmadik világból érkező munkavállalókra. Ki kell terjeszteni a helyváltoztatás szabadságát a bevándorlók más csoportjaira a foglalkoztatás európai stratégiájának és az EURES (European Employment Services – Európai Foglalkoztatási Szolgálat) hálózatának a keretén belül.

3.9.1 Az Európai Bizottság kijelenti, hogy irányelv-javaslat a határokon átvéelő szolgáltatásokkal kapcsolatos belső piacon belüli szolgáltatásokról szintén növeli a mobilitást. Az EGSZB jelenleg dolgoz ki egy véleményt, amely számos olyan javaslatot számításba vesz, amelyek az ebből az irányelvből eredő problémák orvoslására szolgálnak ⁽³⁾.

3.10 Számos bevándorló nem tudja a képzésének megfelelő tevékenységet gyakorolni, mivel ezt nem ismerik el a tagállamok. Az EU-nak bővítenie kell a szakmai képzések elismerésével kapcsolatos irányelvek alkalmazhatósági körét, hogy minél könnyebben elfogadhatóvá váljanak a származási országokban megszerzett képzések. Ez hozzájárulna a diszkriminatív helyzetek elkerüléséhez, és lehetővé tenné a tagállamok és az európai vállalkozók számára, hogy a szakmai ismeretek behozatala révén javítsák a teljesítőképességüket.

3.11 Az adatok nem elégségesek ahhoz, hogy értékelnünk lehessen a vízumpolitika hatását az illegális bevándorlás csökkentésére. Ha a harmadik országokból származó polgárok

rövidtávú vízum megszerzésével kapcsolatos kötelezettsége képes is hozzájárulni az illegális bevándorlás csökkenéséhez, nem szabad elhanyagolni annak a kockázatát, hogy az embercsempészeti hálózatok áldozatainak száma növekedést mutathat. A vízumpolitika drasztikus és így diszkriminatív határt szabhat a személyek szabad mozgásának, szükséges tehát, hogy a képviseleti szervek megfelelő és átlátható módon orvosolják a helyzetet, és elejét vegyék minden lehetséges korrupciónak.

3.12 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal, amikor az kijelenti, hogy az illegális bevándorlás elleni küzdelem lényeges elemét kell, hogy képezze a bevándorlás kezelésének. A munkavállalás céljából történő bevándorlás jogi kereteinek megteremtése, a fekete gazdaság és az illegális munka jelenségének csökkentése, a származási országokkal való együttműködés stb. mellett a Közösség külső határain történő hatékony ellenőrzésre is szükség van.

3.13 Az embercsempészettel foglalkozó bűnszövetségek rendkívül jól szervezettek, és más bűncselekményekhez is közük van. Különböző véleményekben ⁽⁴⁾ az EGSZB nagyobb hatékonyságot kért azok ellen a bűnszövetkezetek ellen, amelyek emberkereskedéssel foglalkoznak. Javulnia kell a tagállamok igazság- és belügyekért felelős hatóságai és az Európai Bizottság közötti együttműködésnek. Az EUROPOL-nak és az EUROJUST-nek megfelelő politikai, igazságszolgáltatási és adminisztratív eszközökkel kell rendelkezniük. Szükséges felgyorsítani az európai határellenőrző szolgálat munkáját éppúgy, mint középtávon az európai határőrszolgálat megalapítását.

3.13.1 Egyes európai területek, mint például a földközi-tengeri szigetek (Málta, Lampedusa, Kanári-szigetek) különösen súlyos problémákkal küzdenek, mivel az illegális bevándorlás szempontjából átjárót képeznek. A bevándorlók száma gyakran olyan jelentős, hogy lehetetlenné teszi az integrációt. Ezért az Európai Uniónak olyan szolidáris rendszert kellene létrehoznia, amely biztosítja e helyzetek megoldását.

3.13.2 Az illegális emberkereskedelem és -csempészet elleni harcot úgy kell vezetni, hogy az áldozatoknak szisztematikus módon garantáljuk a nemzetközi humanitárius jog és az európai emberjogi egyezményeknek az alkalmazását. Az illegális helyzetben lévő személyek nagyon kiszolgáltatott réteget képeznek, és speciális védelemre szorulnak. Az érintett személyek élete, és személyi biztonsága elsőbbséget élvez. Az EGSZB elfogadott egy véleményt ⁽⁵⁾ az áldozatok védelmének javítása céljából.

⁽¹⁾ A Gazdasági és Szociális Bizottság 2002. 02. 08-i HL C 36 véleménye a Tanács a hosszú távon Európában tartózkodó harmadik országok béli állampolgárok státuszával kapcsolatos irányelvének javaslatáról, előadó: PARIZA CASTAÑOS

⁽²⁾ 1998. 05. 25-i HL C 157 vélemény a 1408/71 rendeletről, előadó LIVERANI

⁽³⁾ A vélemény idézése...

⁽⁴⁾ 2002. 06. 21-i HL C 149 vélemény az illegális bevándorlásról, előadó PARIZA CASTAÑOS; 2004. 04. 03-i HL C 108 vélemény a határőrszervekről, előadó PARIZA CASTAÑOS, és a COS/186 ARGO programról, előadó PARIZA CASTAÑOS

⁽⁵⁾ 2002. 09. 17-i HL C 221 vélemény a Tanács irányelv-javaslatáról az illegális bevándorlás áldozatainak rövid idejű itt-tartózkodása vagy a kompetens hatóságokkal együttműködő emberek kezelésének tárgyában, előadó PARIZA CASTAÑOS

3.14 Az EGSZB támogatta egy bevándorlási- és menekültügyi politikát koordináló nyitott módszer létrehozását⁽¹⁾. Jelenleg az EU rendelkezésére áll egy Bevándorlási és Menedékügyi Bizottság, amely jó koordinációs és konzultatív munkát végez, de amelynek a felhatalmazása még nem kielégítő. Az Európai Tanács thesszalóniki ülése megalkotott egy mintatervezetet a célból, hogy egy európai migrációs hálózatot hozzon létre, amely kivívta az EGSZB támogatását abban a vonatkozásban, hogy ez egy kiegészítő lépést testesít meg az EU-n belüli együttműködés javítása felé.

3.15 Az EGSZB hangot ad elégedettségének azzal kapcsolatban, hogy kéréséhez híven az integrációs lépések a közösségi politika célkitűzései között szerepelnek⁽²⁾. Az új bevándorlók fogadásának, a munkaerőpiacon való integrációjuknak, a nyelvi képzésnek, a diszkrimináció elleni harcnak, valamint a civil, kulturális és politikai életben való részvételüknek az EU stratégiai célkitűzései között kell szerepelnie. Az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy az integrációs politika keretén belül a szociális társszervezetek és a civil társadalom szervezetei csatlakozzanak az állami hatóságokhoz.

3.15.1 Az EGSZB továbbítani kívánja az európai polgároknak azt az üzenetet, hogy a bevándorlók társadalmunk szerves részét képezik, és hogy hozzájárulnak Európa gazdasági, társadalmi és kulturális felvirágoztatásához. Az EGSZB folytatni kívánja az együttműködését az EU más intézményeivel, hogy elérje a tamperei célokat, és hogy adekvát közösségi bevándorlási politika és harmonikus szabályozás kerüljön alkalmazásra. E tekintetben az EGSZB célul tűzi ki, hogy az

Európai Bizottsággal, a szociális társszervekkel és a civil szervezetekkel karöltve egy állandó testületet⁽³⁾ hozzon létre. A rasszizmus, az idegengyűlölet és a diszkrimináció elleni harc az az út, amely lehetővé teszi az egyenlő elbírálást és az integrációt.

3.16 A Szociális Napirend⁽⁴⁾ jelen pillanatban magában foglal néhány célkitűzést, amely ösztönzi az integrációt, a diszkrimináció elleni harcot és az egyenlő elbírálás elvét. Az elkövetkező években a bevándorlók számának további növekedése nyomán az EU szociálpolitikai irányelveinek célkitűzései közül néhányat el kell majd fogadni.

3.17 Az EGSZB aláhúzza, hogy az Alkotmányos szerződés terve új alapokra helyezte a bevándorlást érintő közösségi politikát, és emlékeztet arra, hogy elfogadott egy saját kezdeményezésű véleményt⁽⁵⁾ javasolva, hogy ez a tervezet intézkedjen arról, hogy megadja az európai állampolgárságot a harmadik országokból származó azon állampolgárok számára, akik hosszú időtartamú rezidens státuszt élveznek, hogy megkönnyítse számukra jogaik gyakorlását, és elősegítse integrációjukat. Az EGSZB egy másik saját kezdeményezésű véleményt is elfogadott,⁽⁶⁾ amely azt javasolja, hogy az EU tagállamai ratifikálják az ENSZ Közgyűlése⁽⁷⁾ által jóváhagyott Nemzetközi egyezményt a bevándorló munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről, amely egyezmény célul tűzi ki, hogy megfelelő törvényalkotáson és jó nemzeti megoldásokon keresztül megvédje a gazdasági vagy szakmabeli okokból emigráló személyek emberi jogait és méltóságát az egész világon. Az EGSZB ismételten arra kéri a Tanácsot és az Európai Bizottságot, hogy tanulmányozzák ezen egyezmény ratifikálásának a kérdését.

Brüsszel, 2004. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Elnöke

Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁾ EULENBURG asszony által összefoglalt 2002. 09. 17-i HL C 221 vélemény.

⁽²⁾ 2002. 05. 27-i HL C 125 vélemény; Bevándorlás, integráció és a szervezett civil társadalom szerepe; az EGSZB és az Európai Bizottság által 2002. szeptember 9-én és 10-én szervezett „Bevándorlás: a civil társadalom szerepe az integrációban” konferencia.

⁽³⁾ Meghatározni (kutatóintézet, éves konferencia ...).

⁽⁴⁾ A CESE 2004. 03. 30-i HL C 80 véleménye a „társadalmpolitikai napirend félidei revíziója” című jelentésről, előadó JAHIER

⁽⁵⁾ 2003. 09. 03-i HL C 208 vélemény; Hozzáférés az Európai Unió állampolgárságához, előadó: PARIZA CASTAÑOS

⁽⁶⁾ HL C 241, 2004.09.28. vélemény; Nemzetközi egyezmény a migráns munkavállalókról, előadó: PARIZA CASTAÑOS

⁽⁷⁾ 1990. december 18-i 45/158 sz. állásfoglalás, mely 2003. július 1-jén lépett hatályba